

COĞRAFİ İŞARETLER ALANINDA AB – TÜRKİYE İŞBİRLİĞİ

**UMUT İLKAY KAVLAK
AB DELEGASYONU
FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU
SEKTÖR SORUMLUSU**

Sunum İçeriği

- I. Coğrafi işaretleri neden bu kadar önemsiyoruz?*
- II. Coğrafi işaretleri korumak ve tanıtılmak için kabul edilmiş AB Stratejisi*
- III. AB ve Türkiye arasındaki işbirliği*
- IV. Coğrafi işaretler alanında AB'nin Türkiye'ye desteği*

I – Coğrafi işaretler neden önemlidir

- *Ürün standartlarını ve geleneksel üretim metodlarını korur,*
- *Üreticilerin yararına olacak şekilde ürünün değerini artırır,*

Coğrafi işaretler neden önemlidir

- Kırsal kalkınmaya ve ekonomik büyümeye katkıda bulunur,*
- Geleneksel bilgi ve kültürel miras korumasına hizmet eder,*
- Yerel ürünleri ve mikro işletmeleri destekler.*

II- AB'nin Coğrafi İşaretleri Tanıtma ve Koruma Stratejisi

A – Çoktarafli Anlaşmalar temelinde

- 1. 1958 tarihli Lizbon Anlaşması'nın, Mayıs 2015'teki Diplomatik Konferans'ta değiştirilen Cenevre Metni ile*
- 2. DTÖ - Doha Kalkınma Gündemi altında ileri müzakereler yoluyla*

II- AB'nin Coğrafi İşaretleri Tanıtma ve Koruma Stratejisi

B- İkili Anlaşmalarla

1. Tek başına Cİ konusundaki anlaşmalarla (e.g. 2011'den beri geçerli olan İsviçre ile gıda ürünleri ile ilgili yapılan Cİ anlaşması, 2009'dan beri yürürlükte olan Avustralya ile AB'nin koruduğu bütün Cİ koruyan anlaşma)

2. Sernbest Ticaret Anlaşmalarındaki hükümlerle (Ukrayna ile 2014'ten beri bütün gıda ürünleri, şaraplar ve sert içkilerin de korunmasını kapsayan STA hükümleri,

III – AB-Türkiye Arasındaki İşbirliği

A. Konunun Görüşüldüğü Platformlar

- 1. Gümrük Birliği Ortak Komitesi (6 ayda bir yapılan), teknik komiteler,*
- 2. Altı yıldır yılda bir yapılan FMH Çalışma Grubu Toplantılarında - ticari markalar ve Cİ uyumsuzlukları,*
- 3. Türkiye'nin Cİ mevzuatı AB Müktesebatının Tarım ve Kırsal Kalkınma'ya ilişkin 11. Başlığı altında ele alındı.*

III - AB-Türkiye Arasındaki İşbirliği

Görüldüğü üzere coğrafi işaretler Türkiye'de olduğu gibi, Avrupa Birliği'nde de tescil ve olası ihlallere karşı hukuksal koruma yanlarıyla hem bir sinai mülkiyet hakkı meselesi, hem de tarım ürünlerinde kalite politikası konusudur.

A. Eylül 2006'da hazırlanan Tarama Süreci Raporu ile 2008 yılında yapılan Avrupa Komisyonu bütün ülkeleri kapsayan Cİ araştırma raporu

Kalite politikası ve özelleştirilmiş ürünler alt başlıklarında yer alıyor Cİ konusu:

"- Türkiye TRIPs Anlaşması'nın 23. maddesi ile uyumlu bir mevzuata sahiptir diyor.

- Türkiye'nin benimsediği ulusal koruma- tescil sistemi itiraz prosedürleri de dahil olmak üzere AB'deki korumaya büyük ölçüde benzemekte, bazı noktalarda farklılıklar göstermektedir."

A. Tarama raporu

Türkiye Ciler için kendine özgü- sui generis koruma ilkesini benimsemiştir yani ayrı bir hak olarak Cİleri tanımış ve koruma düzenine bağlı tutmuştur.

- Resen-kendiliğinden koruma mümkün olmayıp, Türk Patent Enstitüsü'nün coğrafi işaret tescili ile koruma başlar.

A. Tarama Raporu

AB- Türkiye Mevzuatı Arasındaki temel farklar

- Kaynağa-orijine- ilişkin kanıtlar, Türkiye'deki tescilde şartname ile birlikte istenmemektedir.*
- Türkiye mevzuatı AB'dekinden daha geniş bir koruma kapsamına sahiptir (AB'dekilere ek olarak madencilik ve sanayi ürünleri ve el sanatları da Türkiye'de korunmaktadır).*

A. Tarama Raporu

AB- Türkiye Mevzuatı Arasındaki temel farklar

- Bazı canlı hayvan ırkları ve bitki çeşitlerinin Cİ olarak tescili konusu tartışmalıdır,*
- Kamu düzeni ve genel ahlak ilkelerine aykırı işaretlerin Cİ olarak tescil edilemeyeceği Türk mevzuatında olup, AB mevzuatında bu hüküm yoktur*

AA. Tarama Raporu- AB- Türkiye Mevzuatı Farkları

- *Tüketici örgütleri ve kamu kurumları da Türkiye'de Cİ tescili için başvuruda bulunabilmektedirler.*
- *Geleneksel özelliklere sahip ürünleri korumayı amaçlayan Geleneksel Ürün tescili imkanı Türk mevzuatında bulunmamaktadır.*
- *Tescilli Ci taşıyan ürünlerin üretim kontrolleri Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı gibi kamu kurumları tarafından yapılmaktadır.*
- *Komisyon son olarak Mayıs 2015'te şu anda TBMM'de bulunan SMH yasa tasarısı için ilk görüşlerini göndermiştir.*

B. AB-Türkiye İşbirliğinde Son Gelişmeler

1- Cİ Konusunda Güçlendirilmiş İşbirliği (devam etmekte olan süreç)

2- Cİ'lerin karşılıklı olarak tescili (Girişim aşamasında)

Mevcut iki taraflı ilişkiler temelinde işbirliği ve fikir paylaşımı

1-Güçlendirilmiş işbirliği

- *STA ile Cİ'lerin korunmasına ilişkin AB prosedürleri ile ilgili bilgi ve deneyim alışverişi,*
- *Cİ başvurularını teşvik eden ve başvuru kalitesinin geliştirilmesini amaçlayan etkinlikler,*
- *Komisyon birimleri ile Türkiye'nin Cİ konusunda yetkili otoriteleri arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi,*
- *Yasal gelişmeler hakkında bilgi alışverişi,*
- *Cİ'lerin uluslararası düzlemde eşgüdümü,*
- *Bu liste sadece bunlarla sınırlı değildir, daha da artırılabilir*
- *Bütün bunlar aslında Türkiye'nin Cİ Ulusal Stratejisi ile oldukça uyumlu adımlar olacaktır. Komisyon Strateji'nin kabul edilmesinin çok önemli ve olumlu bir gelişme olduğunu belirtmiştir.*

2- Cİ'lerin karşılıklı tescili

AB tarafından başlatılmış bir girişim. Şu anda Türk otoriteleriyle görüşülmekte ve geliştirilmekte olan bir konu. İşbirliği,

- AB'nin ve Türkiye'nin koruduğu bazı Cİ'lerin seçilerek karşılıklı tescilinin sağlanması,*
- Cİ tescilinin özendirilmesi,*
- İki tarafın koruma sisteminin birbirleri tarafından daha fazla öğrenilmesi,*
- Tescil edilecek Cİ'lerin sayısı birlikte karar verilecektir. Ulusal koruma sistemine uygun tescil*
- Çin-AB arasındaki 10+10 Cİ tescili projesi esin kaynağı*

IV- Coğrafi İşaretler Alanında AB Desteği

1. Tarım Sektörü Projesi

2013 Eşleştirme (2016 yaz başında başladı).

Yararlanıcı kurum Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Kurumsal yapılanmayı güçlendiren eğitimleri 2017 ilk çeyreğinde yapılacak ve 60 kontrol, Bakanlık çalışanı ve ilgili diğer kurumlardan temsilciler koruma ve denetim yöntemleri hakkında bilgilendirilecekler.

AB Desteği

Mevcut durumu değerlendirme çalışması olacak ve toplamda 30 Bakanlık ve laboratuvar çalışanı ile bu çalışma yapılacaktır.

15 Laboratuvar alışanı için Türkiye'de yapılacak iki eğitim alışması

2. TAIEX – kısa dönemli teknik yardım

3-4 Aralık 2015'te Coğrafi İşaretli Ürünlerin Pazarlaması konulu Çalıştay

Bu Çalıştay'da AB'de tescilli coğrafi işaretli ürünlerin etkili tanıtımını ve pazarlamasını sağlayacak araçlar ve yöntemlerin ne olduğu incelenmiştir.

*AB Cİ mevzuatı ile Türk mevzuatının karşılaştırmalı İncelemesi için **uzman ziyareti**-
16 -18 Aralık 2015*

AB'de tarım ürünlerinin kalite sistemleri ile ilgili mevzuatın Türk mevzuatına nasıl aktarılabilceği konusunda teknik bir toplantı olarak yapıldı.

Son olarak,

İşbirliği ve AB üyesi devletlerin iyi uygulamalarının öğrenilmesi ihtiyacı var.

Şu anda yapılandırılmış, sürekli bir işbirliği veya ikili anlaşma yok ancak, iki taraf da iyiniyetli ve umutlu bir şekilde her iki tarafın Cİ'lerinin karşılıklı olarak korunabilmesi için işbirliği yapmak arzusunda diyebiliriz.

TEŞEKKÜRLER!

UMUT İLKAY KAVLAK

*Fikri Mülkiyet, Şirketler, Tüketici Koruması, Bilgi
Toplumu, Telekomüniskasyon ve Genel AB
Hukuku*

Sektör Yöneticisi

umut.kavлак@eeas.europa.eu

+ 90 312 459 87 00